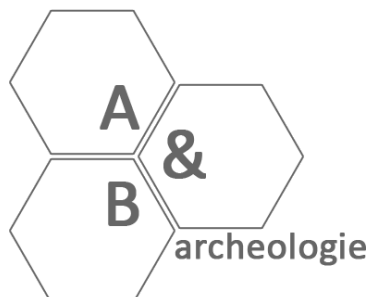

Nota Boortmeerbeek Loobekstraat

Programma van maatregelen na proefsleuven

Bert ACKE, Maarten BRACKE, Annika DEVROE en Paulien FONTEYN

6-2-2020

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Boortmeerbeek Loobeekstraat (Vlaams-Brabant), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingrepen 1000m² of meer beslaan, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog. De archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van het proefsleuvenonderzoek beschreven.

Archeologisch gezien is de directe omgeving van het plangebied nog relatief onbekend. Uit historische bronnen en kaarten kan wel een duidelijke aanwezigheid worden vastgesteld tijdens de wereldoorlogen. Zo bevinden de gevechtslinies uit de Eerste Wereldoorlog zich op ca. 400m ten zuidwesten van het plangebied. Ook de tweede linie van de KW-linie bevond zich in de directe omgeving van het plangebied. Wat oudere sites betreft, is enkel ten noorden van het plangebied reeds een site aangetroffen op de gunstiger gelegen hogere gronden nabij de beekvallei. Sporen konden echter wel verwacht worden op het plangebied, dat sinds de 18de eeuw onbebouwd bleef en in gebruik was als akker.

Het proefsleuvenonderzoek toonde aan dat er slechts enkele sporen aanwezig waren binnen de grenzen van het projectgebied. Het sporensensemble bestaat uit twee greppels, een (paal-)kuil en een vermoedelijk brandrestengraf of houtskoolmeiler. Het brandrestengraf / de houtskoolmeiler kan vermoedelijk in de ijzertijd of Romeinse periode worden geplaatst. De datering van de overige sporen is, wegens het ontbreken van vondstmateriaal, onzeker. Het brandrestengraf / de houtskoolmeiler (en de directe omgeving errond) werd volledig onderzocht op het terrein, waarbij de vulling per kwadrant werd ingezameld. Ook werd een afzonderlijk houtskoolmonster genomen. De grondstalen werden uitgezeefd om de eventuele aanwezigheid van botfragmenten of andere archeologisch vondstmateriaal na te gaan. De residu's bevatten echter enkel houtskoolbrokken. Het houtskool uit de residu's kan gebruikt worden voor anthracologie (houtsoortbepaling) en ¹⁴C-datering.

Gezien het brandrestengraf / de houtskoolmeiler en de directe omgeving errond reeds tijdens het proefsleuvenonderzoek volledig werd onderzocht en gezien het geringe aantal aangetroffen sporen, dient geen verder terreinonderzoek te gebeuren. Wel dient een verder onderzoek *ex situ* te gebeuren in de vorm van een **natuurwetenschappelijk onderzoek** (anthracologie en ¹⁴C-datering) op het houtskoolresidu (inv. 1) van het mogelijke brandrestengraf. Een dergelijk onderzoek kan de interpretatie als graf mogelijk bevestigen of weerleggen en zal de context beter kunnen plaatsen in de tijd.

¹ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/12636>

2. Natuurwetenschappelijk onderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd in het noordwestelijke deel van het plangebied een houtskoolrijk spoor (S2) aangetroffen dat mogelijk als geïsoleerd brandrestengraf geïnterpreteerd moet worden. Het spoor kent een relatief vage aflijning in het grondvlak en is ca. 160 bij 80cm groot. Het spoor is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het spoor werd gecoupeerd volgens de kwadrantenmethode, waarbij de vulling van de verschillende kwadranten afzonderlijk werd ingezameld. De vulling werd nat uitgezeefd op 1mm en doorkeken om te controleren of naast houtskool ook botfragmenten of andere archeologische vondsten aanwezig waren. Er werden echter enkel houtskoolbrokken aangetroffen waardoor een interpretatie als houtskoolmeiler ook mogelijk is. Voornamelijk het residu uit kwadrant 1 (inv. 1) bleek een relatief groot aandeel houtskool te bevatten. Ook kwadrant 4 (inv. 4) was relatief houtskoolrijk. Op het residu van kwadrant 1 (inv. 1) dient een anthracologische analyse (houtsoortbepaling) en een ¹⁴C-datering te gebeuren. Dergelijke onderzoeken beogen de houtsamenstelling, functie en datering van het spoor te achterhalen.

Het verder natuurwetenschappelijk onderzoek omvat enerzijds een anthracologisch onderzoek. Hierbij wordt de houtsamenstelling van het spoor bepaald en kan bekeken worden of het gaan om willekeurig ingezameld hout of er eerder sprake is van selectieve inzameling, zowel naar houtsoort als ouderdom (takjes/twijgjes of stamhout) van het hout toe. Er dienen minstens 100 houtskooltellingen te gebeuren om tot een goed en betrouwbaar resultaat te komen. Anderzijds dient ook een ¹⁴C-datering te gebeuren op een houtskoolmonster uit de vulling van S2. Gezien het mogelijk een brandrestengraf betreft, kan het spoor vermoedelijk reeds ruim in de ijzertijd of Romeinse periode worden gedateerd. Deze datering dient echter bevestigd en gepreciseerd te worden.

De resultaten van deze natuurwetenschappelijke onderzoeken dienen in een finale nota omschreven te worden.

Onderzoek	Aantal
Antracologie	1 (100 tellingen)
C14-datering	1

Tabel 1 Zicht op de geadviseerde onderzoeken en aantallen op houtskoolrijk spoor S2.

3. Onderzoeksvragen

Volgende niet-limitatieve onderzoeksvragen kunnen vooropgesteld worden:

- Uit welke periode dateert het spoor?
- Kan het houtskoolrijk spoor S2 als brandrestengraf geïnterpreteerd worden of is een andere functie aannemelijker?
- Wat is de samenstelling van het spoor? Welke houtsoorten komen voor?
- Is er sprake van een selectie van hout of gaat het om een willekeurige inzameling?
- Gaat het om jong hout (takjes/twijgjes) of oud hout (stamhout)?
- Wat leert het anthracologisch onderzoek ons over het toenmalige landschap en landgebruik?
- Kan het spoor in een bredere context geplaatst worden of betreft het een geïsoleerd fenomeen in de ruimere omgeving rond het plangebied?

4. Kostenraming en timing

- Natuurwetenschappelijk onderzoek (anthracologie en C14-datering): ca. 1500euro/excl BTW
- Opmaak nota na het bekomen van de resultaten: ca. 2000euro/excl BTW
- Timing:
 - o opsturen stalen na bekomen van de aktename
 - o labo-onderzoek (anthracologie en C14-datering); duurtijd ca. 2 tot 4 maanden
 - o opmaak nota na bekomen van de resultaten; ca. 2 tot 4 weken na labo-resultaten
 - o indienen nota na natuurwetenschappelijk onderzoek

5. Bewaring archeologisch ensemble

Gedurende het onderzoek worden de vondsten als geheel bewaard in een veilige, droge en klimaatgeschikte omgeving. Na afronding van het onderzoek wordt het archeologisch ensemble overgedragen aan de eigenaar.